

Vergaderjaar 2022–2023

31 066

Belastingdienst

Nr. 1243

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2023

Naar aanleiding van het FSV-commissiedebat van 25 mei jl. informeer ik uw Kamer met deze brief nader over de verschillende toezeggingen die ik tijdens dit debat heb gedaan. Deze brief gaat in op de effecten die de FSV heeft gehad, hoe de Belastingdienst zijn inspanningsverplichting invult rondom het informeren van burgers over de verstrekking van hun gegevens aan derden en het nieuw opgerichte Meldpunt FSV. Mijn ambtenaren zijn graag bereid dit toe te lichten in een technische briefing aan uw Kamer.

1. Effecten van FSV

Tijdens het debat van 25 mei jl. heb ik toegezegd nader in te gaan op de effecten die de FSV gehad kan hebben voor personen die in de FSV geregistreerd stonden. In eerdere brieven zijn deze mogelijke effecten met Uw Kamer gedeeld.¹

De mogelijke effecten zijn gebaseerd op de onderzoeken van PricewaterhouseCoopers (PwC).² PwC heeft in opdracht van de Belastingdienst onderzocht welke gevolgen een registratie in de FSV kon hebben. Vervolgens zijn uit deze rapportages effecten gedestilleerd en in de Kamerbrief van 4 november 2022³ zijn de contouren voor het voorgestelde tegemoetkomingsbeleid opgenomen. Eén van de uitgangspunten voor dit tegemoetkomingsbeleid is dat er alleen sprake is van een vergoeding als er daadwerkelijk een effect is geweest van de FSV-registratie. De effecten die PwC heeft geconstateerd, heb ik overigens ook zelf vastgesteld bij het onderzoek dat de Belastingdienst heeft gedaan bij zelfmelders (mensen die zich gemeld hadden, omdat zij aangaven effect van FSV te hebben). Dit onderzoek maakt deel uit van de eindrap-

¹ Zie bijvoorbeeld Kamerstuk 31 066, nr. 1231.

² Zie bijvoorbeeld rapport PwC «onderzoek effecten FSV particulieren», bijlage bij Kamerstuk 31 066, nr. 957.

³ Kamerstuk 31 066, nr. 1131

portage motie van het lid Snels (Kamerstuk 31 066, nr. 776)⁴. Zoals toegezegd op 25 mei jl. licht ik in bijlage 1 bij deze brief de mogelijke effecten van een FSV-registratie nader toe.

Daarnaast heb ik op 25 mei jl. uw Kamer toegezegd verduidelijking te bieden over het bedrag van 375 euro als schadevergoeding.⁵ Voor de hoogte van de vergoeding is aansluiting gezocht bij de bedragen voor immateriële schade in de jurisprudentie. Daaruit komen verschillende bedragen naar voren, waarbij is gezocht naar een bedrag dat recht doet aan de geleden immateriële schade. De meest voorkomende bedragen in de jurisprudentie bevinden zich in de bandbreedte tussen € 250 en € 500. De voorgestelde € 375 sluit hierbij goed aan.

Onder andere in mijn brieven van 24 juni 2022 en 4 november 2022⁶ heb ik genoemd dat ik alleen mensen zal tegemoetkomen die daadwerkelijk schade hebben gehad en waarvan de schade is veroorzaakt door registratie in de FSV. Ik heb destijds de Landsadvocaat gevraagd in hoeverre de Belastingdienst juridisch gehouden is om financieel tegemoet te komen wegens immateriële schade aan degenen die in de FSV stonden geregistreerd, maar die geen materiële gevolgen daarvan hebben ondervonden. De Landsadvocaat concludeert dat voor toekenning van een vergoeding de nadelige gevolgen in beginsel moeten kunnen worden vastgesteld en dat deze niet zonder meer kunnen worden verondersteld. Tegelijkertijd zijn een aantal factoren geformuleerd die de aanwezigheid van immateriële schade kunnen veronderstellen, zoals de aanwezigheid van bijzondere persoonsgegevens. Hierdoor heb ik besloten, in lijn met het advies van de Landsadvocaat, om tot vergoeding van immateriële schade over te gaan als uit onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk schade is geleden door de registratie in de FSV, of als sprake is van een (of meerdere) factoren die de aanwezigheid van immateriële schade veronderstellen.⁷ Zie hiervoor ook de beschreven groepen onder «wel effect» in de bijlage.

Burgers die in de FSV geregistreerd stonden en waar onderzoek geen causale relatie heeft aangetoond met de daadwerkelijke schade door de registratie in de FSV, zijn door de Belastingdienst geïnformeerd dat zij geen schadevergoeding ontvangen. Ik betreur erg wat er is gebeurd en aan desbetreffende burgers zijn excuses aangeboden voor opname in de FSV.

2. Gegevensverstrekking aan derden

Op 25 mei jl. heb ik uw Kamer toegezegd u nader te informeren over wat de Belastingdienst wel en niet kan doen voor burgers die vermoeden dat informatie uit of over hun FSV-registratie aan andere overheidsinstanties zijn verstrekt. In mijn brief van 16 mei jl. deelde ik met uw Kamer dat er in totaal 300 verstrekkingen uit e-mailboxen hebben plaatsgevonden met informatie uit, of over de FSV, waarin 510 personen voorkomen. Iedere vorm van gegevensverstrekking uit of over de registratie van een burger in de FSV is niet juist, wel blijkt op basis van onderzoek van de Belastingdienst en PwC dat geconcludeerd kan worden dat de gegevensverstrekking uit of over FSV aan derden relatief beperkt is geweest en dat bovendien geen sprake is van grootschalige gegevensverstrekking.⁸

⁴ Kamerstuk 31 066, nr. 1231. Bijlage rapportage motie Snels

⁵ Kamerstuk 31 066, nr. 1131.

⁶ Zie bijvoorbeeld Kamerstuk 31 066, nr. 1065

⁷ Kamerstuk 31 066, nr. 1065

⁸ Kamerstuk 31 066, nr. 1231

Organisaties die een dergelijke verstrekking hebben ontvangen, hebben onderzocht of zij hieraan gevolgen hebben verbonden voor de personen die in deze verstrekkingen voorkwamen. Deze organisaties hebben dit ook teruggekoppeld aan de Belastingdienst. In al deze gevallen is aangegeven dat deze organisaties geen gevolgen kunnen vaststellen van de gegevensverstrekking. De Belastingdienst heeft daarnaast de organisaties die informatie uit, of over FSV hebben ontvangen, verzocht om deze informatie te verwijderen. Deze organisaties hebben bevestigd de ontvangen informatie te verwijderen. Hierdoor krijgen personen die in de FSV geregistreerd stonden en waarvan informatie uit, of over FSV aan andere organisaties is verstrekt, de zekerheid dat FSV-informatie niet alsnog tot gevolgen voor hen leidt bij andere organisaties.

Zoals ik al eerder heb gemeld, richtten de onderzoeken van PwC en de Belastingdienst zich op groepsmailboxes en zijn telefonische verstrekkingen niet betrokken bij deze onderzoeken. In mijn brief van 16 mei jl. meldde ik reeds dat betreffende deze mogelijk telefonische verstrekkingen geen verdere duidelijkheid gegeven kan worden. Ik voel mij er ongemakkelijk bij, maar moet concluderen dat ik geen mogelijkheden meer zie om meer zekerheid te krijgen dan er nu is. Ik snap dat dit onbevredigend kan zijn. Daarom is een meldpunt geopend, dat ik hieronder toelicht.

3. Meldpunt FSV-portaal

Ik heb u tijdens het debat van 25 mei jl. toegezegd een meldpunt in te richten op het FSV-portaal voor personen die het vermoeden hebben of ervaren hebben dat zij bij andere overheidsinstanties nadeel ondervinden door verstrekte FSV-informatie, terwijl dit niet uit de onderzoeken naar de mailboxen naar voren is gekomen. Zij kunnen zich melden bij de Belastingdienst via de meldknop op het FSV-portaal. Burgers kunnen alleen meldingen doen indien zij in de FSV geregistreerd stonden. Deze meldknop is sinds 1 juni jl. actief. Tot 12 juni 2023 hebben 133 mensen zich gemeld.

Na een melding neemt de Belastingdienst contact op met de betreffende persoon om de casus helder te krijgen. Het gaat dan om het krijgen van inzicht in bij welke overheidsorganisatie(s) de burger problemen door FSV-gegevensverstrekking heeft en welke problemen de burger ervaart.

De Belastingdienst onderzoekt momenteel op welke wijze de burger vervolgens kan worden bijgestaan bij het opvragen van informatie die andere organisaties gebruiken bij de behandeling van de betreffende persoon, wat de Belastingdienst zelf kan doen en of de ervaren problematiek FSV gerelateerd is. De Belastingdienst kan daarbij vanzelfsprekend niet in de verantwoordelijkheid van andere organisaties of de betreffende persoon treden noch adviserend optreden. Wel probeert de Belastingdienst te helpen in het contact met de andere organisaties en burgers daarbij de weg te wijzen binnen de diverse overheidsorganisaties én inzichtelijk te krijgen of er inderdaad sprake is van gegevensverstrekking uit de FSV. Hiervoor ontwikkelt de Belastingdienst een inzageformulier waarmee de burger zich kan melden bij andere overheidsorganisaties. Hiermee stelt de Belastingdienst de burger in staat om te achterhalen of er FSV-informatie staat geregistreerd in de systemen van de desbetreffende overheidsorganisatie en ook hoe de persoon bij de organisatie staat geregistreerd. De Belastingdienst verzoekt de persoon om deze resultaten te delen als blijkt dat er FSV-informatie bij de organisatie is geregistreerd. De Belastingdienst zal met de persoon en desbetreffende organisatie in gesprek gaan om tot een oplossing te komen en de FSV-informatie te verwijderen. Wanneer blijkt dat de organisatie een gevolg heeft gegeven

aan de FSV-informatie met gevolgen voor de betreffende burger, dan komt deze in aanmerking voor een tegemoetkoming conform het tegemoetkomingsbeleid.

De eerste meldingen laten zien dat er sprake is van ingewikkelde individuele casuïstiek. Een goede uniforme werkwijze moet nog ontwikkeld worden. Om die werkwijze te ontwikkelen, wordt gestart met de afhandeling van een beperkt aantal meldingen. Tevens wordt aansluiting gezocht met initiatieven als het programma «1 loket». Zorgvuldigheid en snelheid moeten daarbij in evenwicht blijven. De burger moet een antwoord krijgen dat begrepen wordt, ook al leidt het niet altijd tot de gewenste uitkomst.

De Staatssecretaris van Financiën,
M.L.A. van Rij

Categorieën van effecten

De Belastingdienst heeft op basis van de uitkomsten van de onderzoeken van PwC categorieën van effecten vastgesteld. Dit betreffen de volgende categorieën:

- Verklaarbaar effect – Dit houdt in dat de burger gevolgen heeft ondervonden bij zijn/haar aangifte of toeslagen, tegelijkertijd heeft dit geen verband met FSV. In totaal hadden 113.298 burgers een verklaarbaar effect.
- Wel effect – Dit houdt in dat de burger een gevolg heeft ondervonden van zijn/haar FSV-registratie, dit kunnen zijn AVG-effecten (schade wegens schending van AVG), invorderingseffecten en effecten bij toeslagen. In totaal hadden 17.337 burgers wel effect.
- Geen effect – Dit houdt in dat de Belastingdienst geen verklaarbare en/of «wel» effecten na onderzoek heeft aangetroffen. In totaal hadden 136.598 burgers geen effect.

Bovenstaande categorieën zijn in de volgende paragraaf toegelicht.

NB: er zijn ook effecten die niet aan FSV zijn gelieerd, maar waar wel herstel-, schade- en tegemoetkomingsbeleid voor is opgesteld. Dit betreft beleid voor personen waarvan hun aangifte is geselecteerd voor intensief toezicht op basis van persoonskenmerken en beleid voor personen die onterecht niet of te laat zijn toegelaten tot buitengerechtelijke schuldenregeling (MSNP) of Wettelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP). Deze effecten zijn niet in deze tabel opgenomen.

Onderzoek naar de effecten

Na vaststelling van de categorieën van effecten heeft de Belastingdienst middels beslistabellen inzichtelijk gemaakt welke burgers eventueel effecten hebben ondervonden.⁹ Hierbij zijn per categorie de effecten vooraf gedefinieerd. Bij de «wel» effecten is de Belastingdienst gestart met het opstellen van tegemoetkomingsbeleid. In de tabellen op de volgende pagina is dit per categorie uitgewerkt.

De aantallen die in de tabellen zijn opgenomen komen overeen met de aantallen die in de brief van 16 mei 2023 met uw Kamer zijn gedeeld.¹⁰ De aantallen zijn per effect benoemd. Het kan voorkomen dat een burger meerdere effecten heeft ondervonden.

⁹ Kamerstuk 31 066, nr. 1231. Bijlage rapportage motie Snels.

¹⁰ Kamerstuk 31 066, nr. 1231

Verklaarbare effecten	Definitie van effect	Tegemoetkomingsbeleid	# Burgers met effect	Planning
Inkomstenheffing correctie	In de periode tussen FSV-registratie en het sluiten van FSV kan een correctie op de Inkomstenheffing hebben plaatsgevonden. Dit is geen effect van FSV geweest.	De burger ontvangt een slotbrief met daarin een verontschuldiging en de tekst «Wij zien u niet als fraudeur».	96.458	Q2 2023
Afwijzing persoonlijke betalingsregeling/kwijtschelding (PBR/KWS) niet gedreven door FSV	In de periode tussen FSV-registratie en het sluiten van FSV kan een PBR/KWS aanvraag zijn afgewezen. Uit onderzoek van de Belastingdienst is gebleken dat dit niet met FSV te maken had.		32.819	Q3 2023
Afwijzing MSNP niet gedreven door FSV	In de periode tussen FSV-registratie en het sluiten van FSV kan een MSNP aanvraag zijn afgewezen. Uit onderzoek van de Belastingdienst is gebleken dat dit niet met FSV te maken had.		3.570	Q3 2023
Correctie op omzetbelasting of loonheffing	In de periode tussen FSV-registratie en het sluiten van FSV kan een correctie op de Omzetbelasting of Loonheffing hebben plaatsgevonden. Dit is geen effect van FSV geweest.		3.512	Afgerond
Toeslagen correctie met behandelverslag	Bij Toeslagen is een aanpassing van de toeslagen waargenomen in het jaar van de FSV-registratie, deze aanpassing is gemotiveerd vastgelegd in een behandelverslag. Uit onderzoek blijkt dat de aanpassing niet met FSV te maken had.		1.523	Q3 2023
Omzetbelasting nummer (OB-nummer) weigering	In de periode tussen de FSV-registratie en het sluiten van de FSV kan een aanvraag OB-nummer zijn afgewezen. Uit onderzoek blijkt dat dit geen effect van de FSV is geweest.		246	Afgerond
«Wel» effecten	Definitie van effect	Tegemoetkomingsbeleid	# Burgers met effect	Planning
Schade wegens schending AVG				
Te lang intensief toezicht	Burgers stonden langer dan 6 jaar onder intensief toezicht bij de directies Particulieren en Toeslagen of langer dan noodzakelijk bij de directie Particulieren (terwijl de aangifte van de burger hier geen aanleiding voor gaf).	De burger ontvangt € 375.	5.703	Q2 2023
Te lang intensief toezicht i.c.m. bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens	Burgers met hetzelfde effect als de categorie hierboven, in combinatie met de aanwezigheid van bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens in hun FSV-registratie.	De burger ontvangt € 750.	4.870	Q2 2023
Gegevensverstrekking aan derden met gevolg	Gegevens uit of over FSV zijn verstrekt aan derde partijen, waarna de derde partij deze gegevens heeft gebruikt voor verder onderzoek.	De burger ontvangt € 375.	0 ¹	Q2 2023
Ondervinden van een genoemd effect als gevolg van opname in FSV met bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens	Burgers hebben bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens in hun FSV-registratie staan en hebben een effect van FSV gehad.	De burger ontvangt € 375.	1.305	Q2 2023
Invorderingseffecten				
Afwijzing persoonlijke betalingsregeling/kwijtschelding van belasting-/toeslagschuld	Burgers hebben door FSV te maken gehad met een onterechte afwijzing van: – persoonlijke betalingsregeling voor een belastingschuld – kwijtschelding van belastingschuld – persoonlijke betalingsregeling voor toeslagschuld –	Het tegemoetkomingsbeleid is nog in ontwikkeling. Het uitgangspunt hierbij is dat tegemoetgekomen wordt in het materiële nadeel.	3.837	Na vaststelling wetgeving

«Wel» effecten	Definitie van effect	Tegemoetkomingsbeleid	# Burgers met effect	Planning
Afwijzing van verzoek tot MSNP (Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen)	Burgers hebben door FSV te maken gehad met een onterechte afwijzing van een verzoek tot MSNP	Voor het volledige tegemoetkomingsbeleid voor MSNP-geduceerden, zie kamerbrief 4 november 2023.	300 ²	Na vaststelling wetgeving
Effecten bij Toeslagen Ambtshalve vermindering of stopzetting van toeslagen zonder behandelverslag	Burgers met een correctie op hun toeslagen zonder dat hiervoor op dit moment een behandelverslag voor teruggevonden is. Hierdoor ontbreekt de argumentatie voor de vermindering/stopzetting.	Het tegemoetkomingsbeleid is nog in ontwikkeling	3.263	Q4 2023
Burgers met een FSV-registratie bij directie MKB hebben een effect bij Toeslagen na de FSV-registratie	Burgers in FSV opgevoerd door directie MKB waarbij een effect bij Toeslagen is geconstateerd en een referentie aan FSV is teruggevonden.	Het tegemoetkomingsbeleid is nog in ontwikkeling.	Ca. 40 ³	Q4 2023

¹ De Belastingdienst heeft groepsmailboxen onderzocht op de deling van gegevens over of vanuit FSV. Daar waar sprake was van gegevensdeling (ca. 300 verstrekkingen) is onderzocht of er sprake was van een gevolg van deze deling. In geen van de gevallen is sprake van een daadwerkelijk gevolg.

² Dit betreft een tussentijdse uitkomst, de analyses op dit effect zijn nog in uitvoering.

³ Dit betreft een inschatting op basis van een steekproef, de analyses op dit effect zijn nog in uitvoering.